

Problémy v mieste realizácie	Vysvetlenie	Príklad	Vnímate túto výzvu vo Vašej samospráve?	Vybrané opatrenie	Vybrané riešenia	Ukazovatele
Extrémne horúčavy a tepelné ostrovy	Hlavnou príčinou vzniku mestských tepelných ostrovov sú zmeny povrchu krajiny v dôsledku rozvoja miest, keď je vegetácia nahradená stavbami. Povrchy budov, asfaltových a betónových ciest a ďalšej infraštruktúry zachytávajú, absorbujú a spätne vyžarujú slnečné teplo. Tento efekt zhoršuje aj odpadové teplo vznikajúce pri využívaní energie, napríklad z vozidiel, továrni a klimatizácií.	Mestá s vysokou koncentráciou zástavby a menším počtom zelene mávajú teplotu často o niekoľko stupňov vyššiu ako je v okolitej krajine či v prírode, ktoré sa ochladzujú rýchlejšie. Najviac pritom trpia tí obyvatelia miest, ktorí žijú na adresách bez verejného prístupu k vodným plochám alebo tokom a/alebo k zeleni.	☐	Riešenia blízke prírode	<p>Zelené strechy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chránia budovu pred veľkými výkyvmi teplôt, zabraňuje prehrievaniu v lete alebo ochladzovanie v zime - Zvyšujú estetický dojem a vraciajú zeleň do miest - Rieši problém hromadenia vody z privalových dažďov a zároveň ju filtruje - Znižuje CO2, zadržáva zrážkovú vodu (tzv. špongiový efekt) a a spomaľuje jej výpar v čase <p>Cielená výsadba stromov a mestskej vegetácie</p> <ul style="list-style-type: none"> - reguluje teplotu a ochladzuje prostredie - pohlcuje CO2 - udržuje vodu v prostredí a zabraňuje prehrievaniu pôdy - pohlcuje prach, hluk, opticky oddeľuje od zafažených oblastí (ako napr. priemysel, doprava), pomáha s udržaním, obnovením a zvýšením biodiverzity <p>Vetracie koridory a drevinové vetrolamy</p> <ul style="list-style-type: none"> - umožňujú výmenu vzduchu medzi zastavaným priestorom mesta a jeho nezastavaným, prírodným okolím, alebo všeobecne medzi plochami s rôznou teplotou - napomáhajú odvádzanie nahromadeného tepla z mestskej zástavby - poskytujú tieň a prispievajú k ochladeniu prostredia prostredníctvom transpirácie - znižujú vodnú a veternú eróziu a vysychanie pôdy - zmierňujú negatívne účinky vetra (pocitové, ale aj devastáčné) <p>Priepustné chodníky</p> <ul style="list-style-type: none"> - umožňujú vode prenikať cez povrch do podlažia, čím sa znižuje množstvo vody, ktorá by inak zostala na povrchu alebo stekala do kanalizácie - umožňujú vode prenikať do pôdy, čo napomáha doplneniu podzemných vodných zdrojov - priepustné materiály môžu tiež absorbovať viac hluku a prachových častíc ako tradičné pevné povrchy <p>Zmena stavebných materiálov a ich farebných prevedení</p> <ul style="list-style-type: none"> - špeciálne dlaždice, štrkové chodníky alebo betón s vysokou pórovitosťou udržiavajú nižšiu povrchovú teplotu v porovnaní s tradičnými nepriepustnými materiálmi - strechy pokryté fóliou či reflexnými dlaždicami odrážajú viac slnečného svetla a absorbujú menej tepla ako štandardná strecha - vo všeobecnosti tmavšie farby absorbujú viac tepla zo slnečného žiarenia, svetlé odtiene ho viac odrážajú 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Priemerná teplota povrchu budov v oblastiach s a bez zelených striech a teplota spevnených povrchov oproti povrchom s vegetačným krytom. 2. Spotreba energie na klimatizáciu budov v oblastiach s a bez zelených striech. 3. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník). <ol style="list-style-type: none"> 1. Index teplotnej regulácie: Priemerné letné teploty v danom geografickom regióne, porovnané medzi oblasťami s cieľnou výsadbou stromov a mestskej vegetácie a oblasťami bez týchto opatrení. 2. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník). <ol style="list-style-type: none"> 1. Priemerná teplota v mestských oblastiach s vetracími koridormi a drevinovými vetrolamami v porovnaní s oblasťami bez nich. 2. Percentuálny nárast vegetačnej pokrývky v mestských oblastiach s vetracími koridormi a drevinovými vetrolamami. 3. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník). <ol style="list-style-type: none"> 1. Miera redukcie prachových častíc v mestskom ovzduší v dôsledku implementácie priepustných chodníkov, meraná na základe koncentrácie prachových častíc (PM10, PM2,5) v porovnaní s okolitými oblasťami bez takýchto chodníkov. 2. Počet prípadov povodní v oblastiach s priepustnými chodníkmi a bez nich, meraný na základe historických údajov o povodniach a ich porovnaní pred a po implementácii chodníkov. 3. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník). <ol style="list-style-type: none"> 1. Priemerná teplota povrchu v mestských oblastiach s použitím špeciálnych stavebných materiálov (napr. špeciálne dlaždice, štrkové chodníky s vysokou pórovitosťou) v porovnaní s tradičnými nepriepustnými materiálmi. 2. Úroveň ochladenia prostredia v oblastiach s použitím špeciálnych stavebných materiálov, meraná na základe teploty vzduchu v porovnaní s oblasťami bez týchto materiálov. 3. Percentuálny nárast počtu budov s použitím reflexných fólií alebo dlaždíc na strechách, čím sa zvýši odraz slnečného svetla a zníži absorpcia tepla. 4. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
Extrémne sucho a požiare	Situácia, kedy v dôsledku dlhodobej nedostatočnej zrážkovej činnosti dochádza k výraznému nedostatku vody. Tento jav môže mať vážne dôsledky pre ľudí, ekosystémy, ako aj pre mestskú a obecnú infraštruktúru. Tiež sa zvyšuje riziko požiarov v dôsledku sucha a veterného počasia. Sucho negatívne ovplyvňuje mestské zelené plochy, parky a záhrady, čo má za následok straty biodiverzity a zhoršenie mikroklimy v mestách.	V dôsledku výrazného poklesu úrovne vodných zdrojov, ako sú rezervoáre a podzemné vody, môžu byť zavedené prísne obmedzenia vody. Dochádza k vysychaniu riek a studní, poškodení poľnohospodárskych plodín suchom a následne k zníženej produkcii potravín. Teplé a suché počasia zvyšuje riziko vzniku lesných požiarov. V interiéroch lesných porastov je hrabanka s opadaným listím preschnutá nielen na povrchu, ale aj hlboko pod ním, takže na jej vznietenie postačí aj neuhášený ohorok z cigarety alebo ale aj odhodaná sklenená fľaša. Lokalizácia požiaru v ťažko prístupnom horskom teréne nad hornou hranicou lesa v našich vysokých	☐	Riešenia blízke prírode	<p>Zachytávanie a využívanie zrážkovej vody (napr. dažďové záhrady, jazierka alebo vsakovacie objekty)</p> <ul style="list-style-type: none"> - umožňuje sekundárne využitie zrážkovej vody, napr. na účel polievania - zlepšovanie mikroklimy prostredia vďaka zvýšeným výparom - doplňovanie zásob podzemných vôd - poskytujú útočisko a potravný reťazec pre voľne žijúce živočíchy - vo všeobecnosti vodné prvky patria k tým obyvateľmi najviac preferovaným riešeniam, keďže objektívne ale aj subjektívne zvyšujú kvalitu života v danej lokalite <p>Výsadba remízok a brehových porastov</p> <ul style="list-style-type: none"> - rastliny a stromy v remízkach a brehových porastoch pomáhajú udržiavať vlhkosť v pôde - koreňové systémy pomáhajú proti erózii pôdy a zlepšujú jej štruktúru - vytvárajú lokálnu mikroklimu, ktorá môže byť chladnejšia a vlhkejšia v porovnaní s okolitým otvoreným terénom - hrajú kľúčovú úlohu v ochrane riek a potokov pred nadmerným znečistením 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miera znižovania spotreby pitnej vody v mestských oblastiach, kde je implementované zachytávanie a využívanie zrážkovej vody, meraná na základe percentuálneho poklesu spotreby pitnej vody v porovnaní s oblasťami bez takýchto opatrení. 2. Zvýšený počet lokalít so zachytávacími a využívacími systémami zrážkovej vody a ich distribúcia v mestských oblastiach. 3. Hodnotenie biodiverzity a zdravia miestneho ekosystému v oblastiach s implementovanými zachytávacími a využívacími systémami zrážkovej vody, merané na základe počtu druhov a hustoty populácií voľne žijúcich živočíchov. <ol style="list-style-type: none"> 1. Miera zlepšenia úrovne vlhkosti pôdy v oblastiach s výsadbou remízok a brehových porastov, meraná na základe úrovne vlhkosti pôdy v porovnaní s oblasťami bez týchto porastov. 2. Počet prípadov erózie pôdy v oblastiach s výsadbou remízok a brehových porastov v porovnaní s oblasťami bez takýchto porastov, meraný na základe straty pôdy na jednotku plochy. 3. Priemerná teplota a vlhkosť vzduchu v oblastiach s výsadbou remízok a brehových porastov v porovnaní s okolitým terénom, meraná pomocou meteorologických staníc. 4. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).

		lesa v našich vysokých pohoriach je obťažná a finančne veľmi náročná. Vyčítanie ohňa v lese, či na lúke má ďalekosiahle následky v podobe zničenia všetkých jeho živých zložiek a takéto škody sú z hľadiska prírody nevyčísliteľné.		Riešenia blízke prírode	Zatrávňovanie svahov a opustenej pôdy - zvýšenie infiltrácie vody do pôdy - zatravnené plochy, najmä na svahoch, pomáhajú predchádzať erózii pôdy - zlepšenie kvality ovzdušia a biodiverzity - zvýšenie estetickú hodnotu prostredia - spomalenie odtoku vody z krajiny, hlavne pri intenzívnych zrážkach, ochrana pôdy pred degradáciou	1. Počet prípadov erozie pôdy v oblastiach s zatrávňovaním svahov a opustenej pôdy v porovnaní s oblasťami bez tohto opatrenia, meraný na základe straty pôdy na jednotku plochy. 2. Úroveň zlepšenia kvality ovzdušia v oblastiach s zatrávňovaním svahov a opustenej pôdy, meraná na základe koncentrácie škodlivých látok (napr. PM2,5, NOx) v porovnaní s oblasťami bez tohto opatrenia. 3. Hodnotenie biodiverzity v oblastiach s zatrávňovaním svahov a opustenej pôdy, merané na základe počtu druhov a hustoty populácií rastlín a živočíchov. 4. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
Znečistenie ovzdušia a skleníkový efekt	Kvalitu ovzdušia najviac ovplyvňuje znečistenie. Hlavné zdroje nízkej kvality a znečistenia ovzdušia v mestách zahŕňajú výfukové plyny z dopravy, emisie z priemyselných podnikov, vykurovanie domácností (najmä využívanie fosílnych palív ako sú uhlie a olej), a stavebné práce. V niektorých regiónoch môže byť významným zdrojom aj poľnohospodárstvo, napríklad kvôli amoniaku z hnojív. Skleníkový efekt je fyzikálny jav súvisiaci s tepelným žiarením zohriateho telesa - Zeme a jeho pohlcovania Zemskou atmosférou. Prírodný skleníkový efekt Zeme je rozhodujúci pre udržanie života. Ľudská činnosť, najmä spaľovanie fosílnych palív a odlesňovanie, zosilňuje skleníkový efekt a spôsobuje globálne otepľovanie.	Nízka kvalita ovzdušia spôsobovať alebo zhoršovať respiračné ochorenia ako astma alebo bronchitída a prispieva k zvýšenému riziku kardiovaskulárnych ochorení a rakoviny. Vplyvom znečistenia môže dôjsť k poškodeniu ekosystémov, zníženiu biodiverzity a zmenám v hydrologických cykloch. Skleníkové plyny a ich kvantita v ovzduší sú ovplyvňované napríklad spaľovaním fosílnych palív, výrubom lesov či priemyselnou výrobou. Od samotnej priemyselnej revolúcie hodnota oxidu uhličitého v ovzduší enormne rastie a práve tento plyn je považovaný za hlavnú príčinu globálneho otepľovania.		Riešenia blízke prírode	Revitalizácia biotopov, lesov, mokradí, rašelinísk a trávnatých plôch - odstraňujú uhlík z atmosféry - ovplyvňujú kolobeh vody v krajine, mikroklimy, mezoklimy - vodozadržná funkcia - podpora biodiverzity - zadržiavanie vody v čase jej prebytku (povodne, extrémne zrážky, topenie snehu na jar), a jej postupné uvoľňovanie v čase seucha - tieto prvky v prírode fungujú ako špongia a dokážu nasať a viazať oveľa väčšie množstvo vody ako akékoľvek iné technické riešenia (poldre, priehrady, a pod.), pričom fungujú vo veľkom aj v malom rozsahu Podpora ekologických foriem dopravy (napr. cyklistika, lokálneho doručovania tovaru a pod.) - neprodukuje emisie skleníkových plynov a je šetrná k životnému prostrediu - zlepšenie kvality života - podporuje zdravie obyvateľstva a zodpovedný spoločenský prístup k riešeniu klímy - eliminácia motorovej dopravy a kombinované dopravné systémy, hlavne v mestách prispieva k podstatnému zníženiu emisií	1. Miera zlepšenia kvality ovzdušia v oblastiach, kde prebieha revitalizácia biotopov a lesov, meraná na základe poklesu koncentrácie škodlivých látok (napr. PM2,5, NOx) v porovnaní s oblasťami bez takýchto opatrení. 2. Počet obnovených biotopov, lesov, mokradí, rašelinísk a trávnatých plôch v rámci ohrozených oblastí. 3. Hodnotenie miestnej biodiverzity v revitalizovaných oblastiach, merané na základe počtu druhov a hustoty populácií rastlín a živočíchov. 4. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
				Riešenia blízke prírode	Zapájanie občanov do monitorovania kvality ovzdušia - zvyšuje povedomie: informovaní občania majú lepšie porozumenie vplyvu znečistenia ovzdušia na zdravie a životné prostredie, - poskytujú dáta a pridáva ďalšie údaje k existujúcim meraniam, čím poskytuje komplexnejší obraz o kvalite ovzdušia - zvyšuje sa tlak na zodpovedné subjekty, aby prijali kroky na zlepšenie kvality ovzdušia.	1. Zvýšenie podielu ekologických foriem dopravy (napr. cyklistika, lokálne doručovanie tovaru) na celkovom objeme dopravy v danom regióne alebo meste, merané ako percentuálny nárast v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. 2. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
				Vzdelávacie a participatívne opatrenia		1. Miera zlepšenia povedomia verejnosti o kvalite ovzdušia a jej vplyve na zdravie a životné prostredie, merané na základe prieskumov verejného povedomia a chápania problému v rámci zapojených občanov. 2. Množstvo zozbieraných dát o kvalite ovzdušia od zapojených občanov. 3. Časový diagram ako sa situácia so znečistením vyvíja v čase - zlepšenie, zhoršenie, stagnácia v horizonte rokov 4. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
Extrémne zrážky a bleskové záplavy	Extrémne zrážky a bleskové záplavy sa vyskytujú, keď intenzívne alebo dlhotrvajúce dažďové úhrny vedú k náhlemu stúpaniu hladiny vodných tokov a zaplaveniu území. Tento jav je často spôsobený búrkami a je charakteristický rýchlym vývojom, čo komplikuje predpovede a evakuácie.	Bleskové záplavy sú v mestských oblastiach obzvlášť problematické, keďže betónové povrchy a málo zelene zabraňujú absorpcii vody. Kanalizačné systémy často nedokážu zvládnuť náhly prival vody, čo vedie k zaplaveniu ulíc a budov. Na rozdiel od tradičných záplav, ktoré sa vyvíjajú postupne, bleskové záplavy môžu nastúpiť v priebehu niekoľkých minút alebo hodín po vzniku silnej búrky, čo zanecháva málo času na reakciu a evakuáciu.		Riešenia blízke prírode	Opatrenia realizovateľné mimo zastavaného územi Zatravný vsakovací pás, infiltračná priekopa - zachytenie, rozptyl a retencia vody, - skrátenie aktívnej dĺžky svahu Ochranné zatravenie, biopásy a remízky na poliach - zachytávajú vodu a spomaľujú povrchový odtok - remízky listnatých stromov umiestnené na spásaných pozemkoch môžu znížiť riziko záplav - protierózna funkcia zmenou ornej pôdy na trvalý trávny porast, - väčšia schopnosť odolávať erózii, rozptyl povrchovej vody a zvyšovanie retencie. Vsakovacie a akumulčné jamy, ktoré sú schopné absorbovať veľké množstvo vody Suché poldre - nádrže, ktoré sa plnia v prípade extrémnych zrážok, odľahčia tak kanalizačnú sústavu a voda v nich sa udržiava iba dočasne	1. Množstvo zadržanej vody v zatravných vsakovacích pásoch a infiltračných priekopách, merané ako objem zachytenej a retencie vody v týchto štruktúrach v porovnaní s množstvom vody, ktoré by inak steklo povrchom. 2. Počet a rozsah zatravných vsakovacích pásov a infiltračných priekop v danom mieste / regióne 3. Dlhodobý monitoring výskytu povodní a škôd nimi spôsobených 4. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
				Riešenia blízke prírode	Opatrenia realizovateľné v zastavanom území Dažďová záhrada a retenčné jazierka - znižovanie objemu odtoku vody - filtrovanie cudzorodých látok, - dopĺňanie zásob podzemných vôd, - zlepšovanie mikroklimy prostredia, zvyšovanie krajnotvornej hodnoty prostredia, podpora biodiverzity Vegetačná strecha - zvyšujú schopnosť akumulácie vody a tým znižujú povrchový odtok - zlepšovanie kvality ovzdušia, - znižovanie energetických nákladov na prevádzku budov, podpora biodiverzity Vsakovacie a akumulčné jamy, ktoré sú schopné absorbovať veľké množstvo vody Suché poldre - nádrže, ktoré sa plnia v prípade extrémnych zrážok, odľahčia tak kanalizačnú sústavu a voda v nich sa udržiava iba dočasne	1. Hodnotenie miestnej mikroklimy a jej zlepšenie v okolí dažďovej záhrady a retenčných jazier, merané na základe teplotných a vlhkosťných údajov. 2. Úroveň zlepšenia kvality ovzdušia v okolí budovy s vegetačnou strechou, meraná na základe koncentrácie škodlivých látok vo vzduchu v porovnaní s okolitými oblasťami. 3. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).

<p>Strata biodiverzity a degradácia pôdy</p>	<p>Strata biodiverzity znamená stratu biologickej rozmanitosti v určitom prostredí alebo na celej planéte. Ide o úbytok druhov živých organizmov, ako sú rastliny, živočíchy a mikroorganizmy, a tiež o stratu genetickej variability u týchto druhov. Strata biodiverzity môže byť spôsobená rôznymi faktormi, vrátane ľudskej činnosti ako je strata prirodzených habitátov, nadmerný lov a rybolov, znečistenie životného prostredia a zmeny klímy. Znížená schopnosť krajiny zadržiavať vodu zvyšuje pravdepodobnosť povodní, sucha a degradácie pôdy. Poľnohospodárska pôda má veľmi často nedostatok organickej hmoty, čo zvyšuje riziko erózie, zníženej filtrácie vody a živín, zhutňovania pôdy a ďalších degradačných procesov. Erózia pôdy odstraňovaním najcennejšej vrchnej vrstvy pôdy znižuje úrodnosť pôdy a negatívne ovplyvňuje vodné prostredie.</p>	<p>Biodiverzita má zásadný význam pre zaistenie potravinovej bezpečnosti Európskej únie i celého sveta. Jej strata je environmentálnym, klimatickým, hospodárskym, bezpečnostným, zdravotným a medzigeneračným problémom, a problémom potravinovej bezpečnosti. Príkladom degradácie pôdy je napr. kontaminácia pôdy. Kontaminácia pôdy sa do pôdy dostáva z imisíí, ku kontaminácii pôdy dochádza pri havarijných situáciách (preprava a skladovanie chemikálií atď.), z vypúšťania odpadových vôd, z nebezpečných skládok a z používania agrochemikálií a odpadových produktov v poľnohospodárstve. Kontaminácia pôdy môže viesť k narušeniu základných funkcií pôdy, ako aj k prenosu kontaminantov do iných zložiek životného prostredia (povrchových a podzemných vôd) vrátane potravinových reťazcov.</p>	☐	<p>Riešenia blízke prírode</p>	<p>Opatrenia na ochranu životného prostredia - diverzifikácia plodín, ochrana trvalých trávnych porastov, remízok a líniových vegetačných prvkov (aleje, vetrolamy, medze) a vytváranie ekologických oblastí Výsadba biotopov pre opeľovače - kvetnatých lúk a drevinovej vegetácie s rôznym časom kvitnutia s cieľom zabezpečiť potravné možnosti počas celého vegetačného obdobia - v záhradách, pozdĺž ciest alebo na iných miestach, poskytuje potravu pre opeľovačov, zvyšuje biodiverzitu a zlepšuje výnosy niektorých plodín v okolí. Integrovaná ochrana proti škodcom - obnovenie alebo zlepšenie biotopov pre pôvodných predátorov škodcov (napr. netopiere, vtákov a hadov) znižuje náklady na boj proti škodcom na poľnohospodárskej pôde. - osadenie "T" bidiel v agrárnej krajine, ako podpora výskutu pernatých dravcov Protierózna opatrenia - vhodné umiestnenie a streidanie pestovaných plodín vrátane ochranného zatrávnenia alebo pásové pestovanie plodín umožňuje trávnatým pásom zadržiavať vodu, znižovať rýchlosť povrchového odtoku, zvýšiť zasakovanie vody a minimalizovať eróziu pôdy, ktorá by inak mohla byť odplavená dažďom alebo záplavami, - ochranné hrádze a nádrže, ktoré podporujú infiltráciu vody do pôdy, znižovanie odtoku a sústreďenie povrchového odtoku</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozsah vytvorených ekologických oblastí, meraný ako počet a rozloha obnovených a chránených ekosystémov v krajine. 2. Miera zlepšenia biodiverzity v okolí vytvorených biotopov pre opeľovače, meraná na základe počtu a druhov opeľovačov a ich potravných zdrojov 3. Úroveň zlepšenia kvality pôdy v oblastiach s protieróznymi opatreniami, meraná na základe analýzy pôdných parametrov a ich porovnanie s počiatočným stavom pôdy. 4. Monitoring výskytu/návratu druhov a počtu jedincov (hlavne vtačích druhov) v krajine. 5. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
<p>Neefektívne a nevhodné nakladanie s odpadom</p>	<p>Odpad vznikajúci pri väčšine ľudských činností a nakladanie s ním je jedným z rizikových faktorov ohrozujúcich kvalitu životného prostredia. Nesprávne nakladanie s odpadom negatívne ovplyvňuje kvalitu pôdy, vody a ovzdušia a znehodnocuje priestor okolo nás. Tento problém úzko súvisí s nízkym podielom triedenia odpadu na úrovni domácností.</p>	<p>Dominantnou činnosťou v oblasti nakladania s komunálnym odpadom na Slovensku je jeho ukladanie na skládkach odpadov a s tým pridružené problémy ako znečistenie podzemných a povrchových vôd a pôdy, tvorba skládkových plynov, záber pôdy, devastácia krajiny, zápach, premnožené živočíšne druhy.</p>	☐	<p>Vzdelávacie a participatívne opatrenia</p>	<p>Podpora recyklácie a kompostovania - recyklácia a kompostovanie umožňujú separovať materiály, ktoré by inak skončili na skládke alebo v spaľovni, - kompostovanie organického odpadu namiesto jeho skládkovania znižuje množstvo metánu uvoľňovaného z rozkladajúceho sa odpadu na skládkach, pričom kompostovať sa dá aj na úrovni obecných alebo mestských kompostární, ktoré môžu generovať aj určitý zisk z predaja výsledného produktu - kvalitný kompost vie šetriť verejné zdroje aj znížením nákladov na odvoz a uskladnenie kompostovateľného odpadu. Triedený zber - separovaním sa zníži objem komunálneho odpadu, za ktorý platíme, - materiály ako papier, sklo, plasty a kovy sa vracajú do výrobného procesu, čím sa znižuje potreba ťažby nových surovín a šetrí prírodné zdroje. - má aj estetický dopad a chránime tým životné prostredie. Zálohovanie PET fliaš a ALU prechoviek napríklad dramaticky znížilo ich výskyt v odpade, takmer okamžite od začiatku zálohovania. Základom je princíp motivácie pre producentov odpadu - nenátenie za vytriedený odpad Podpora cirkulárnej ekonomiky (napr. zdieľanie áut, bicyklov, nástrojov a zdieľaných pracovných priestorov) - znižuje množstvo spotrebovávaných nových výrobkov a materiálov a podporuje efektívnejšie využívanie zdrojov</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Množstvo separovaného materiálu na recykláciu a kompostovanie vzhľadom na celkový objem alebo hmotnosť vyprodukovaného odpadu 2. Množstvo materiálu vráteného do výrobného procesu prostredníctvom trieden 3. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).ého zberu.
<p>Nedostatočná ochrana prírody, obmedzené možnosti pre trávenie voľného času v prírode</p>	<p>Ochrana prírody a biodiverzity je kľúčovým globálnym problémom, ktorý sa týka udržania rozmanitosti života na Zemi vrátane rôznych druhov rastlín, zvierat a mikroorganizmov, ako aj ekosystémov, v ktorých žijú. Strata identity krajiny je stav, keď sa obyvatelia prestávajú identifikovať s ich historickou, kultúrnou a sociálnou podstatou. Ľudia v časovom horizonte pár sto rokov systematicky narušujú</p>	<p>Tento problém sa prejavuje napríklad stratou a fragmentáciou biotopov, čo je často spôsobené ľudskými aktivitami, ako sú odlesňovanie, urbanizácia, rozdeľovanie krajiny dopravnou infraštruktúrou - zvyšovanie jej nepriechodnosti pre mnohé druhy, poľnohospodárstvo a priemyselný rozvoj. Nejedná sa iba o zeleň, ale aj mokrade, jazerá, lúky/zelené plochy,</p>	☐	<p>Riešenia blízke prírode</p>	<p>Aktivity na tvorbu prvkov zelenej infraštruktúry v nezastavanom území obce (napr. aleje, stromoradia, vetrolamy, remízky, medze, sprievodná vegetácia brehových porastov vodných tokov, ekosystémy jazier, mokradí, biokoridory či vetrolamy) - vytváranie zelenej infraštruktúry poskytuje prirodzené prostredie pre rozvoj a život mnohých druhov rastlín a živočíchov, - stromy, aleje a biokoridory slúžia ako prepojenia medzi rôznymi ekosystémami a poskytujú migračné trasy pre živočíchy, čím zvyšujú, či minimálne udržiavajú existujúcu biodiverzitu - estetická funkcia a zvyšovanie spokojnosti obyvateľov</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Množstvo investícií do rozvoja a údržby verejných prírodných priestorov, merané ako objem finančných prostriedkov alokovaných na tieto účely v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. 2. Rozloha nových prvkov zelenej infraštruktúry v nezastavanom území obce, meraná ako celková plocha nových alejí, stromoradií, sprievodnej vegetácie brehov vodných tokov, ekosystémov jazier, mokradí, biokoridorov, atp. 3. Miera zlepšenia biodiverzity v okolí nových prvkov zelenej infraštruktúry, meraná ako percentuálny nárast počtu druhov a hustoty populácií v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami. Monitoring a podpora nových hniezdných možností (napr. malých spevavcov). 4. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).

<p>a degradujú prírodné systémy, ktoré sa vyvíjajú k dokonalosti a hlavne stabilite.</p>	<p>podpora ochrany vtakov, netopierov, húb, ovocných stromov, podpora rastlinných a živočíšnych genetických druhov, opeľovačov, hmyzu a hmyzích hotelov, predovšetkým ochranou ich životného prostredia.</p>	<p>□</p>	<p>Vzdelávacie a participatívne opatrenia</p>	<p>Podpora komunitného života, zvyšovanie osvedy a informovanosti (napr. starostlivosť o existujúcu zeleň a výsadba novej zelene, spoločné čistenie lesov, obnova ekosystémov, monitorovanie živočíšnych druhov) - pomáhajú zvyšovať povedomie o význame ochrany prírody a biodiverzity, - informovanejší a angažovanejší občania môžu vyvíjať tlak na politických činiteľov a miestne orgány, aby prijali opatrenia na ochranu a udržateľné využívanie prírodných zdrojov.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Úroveň angažovanosti miestnych občanov v ochrane prírody, meraná ako percentuálny nárast počtu dobrovoľníkov a aktívnych účastníkov v komunitných iniciatívach v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. 2. Počet a frekvencia spoločných čistiacich akcií v lesoch a obnovných ekosystémoch, meraný ako počet organizovaných akcií ročne. 3. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník).
			<p>Vzdelávacie a participatívne opatrenia</p>	<p>Podpora a propagácia tradičnej rekreácie spojenej s prírodnými, krajinárskymi a kultúrnymi hodnotami územia (cykloturistika, horská turistika, poznávací turistika, zriaďovanie piknikových miest alebo kempov) - poskytujú príležitosti na trávenie času v prírode, čo môže viesť k väčšiemu povedomiu o jej hodnote a potrebe jej ochrany.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Počet a frekvencia organizovaných cykloturistických, horských a poznávacích turistických akcií v danom území, meraný ako počet uskutočnených akcií ročne. 2. Zvýšená návštevnosť prírodných lokalít v dôsledku podpory tradičnej rekreácie, meraná ako percentuálny nárast počtu návštevníkov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. 3. Hodnotenie vnímania dopadov daného riešenia miestnymi obyvateľmi (napr. prieskum verejnej mienky, dotazník). 4. Preberanie trvalej starostlivosti o určité biologicky cenné zelené územia samosprávou, alebo aktívnymi občianskymi organizáciami na komunitnom princípe.